

SUCCESS STORY

Povećan izvoz malina povećava radna mesta i prihode na Kosovu

Više sorti, bolji uzgoj i marketing čine da prodaja voća uzleti

foto: program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti

Pokazuje se da je sitno, osetljivo voće, malina zamrznuća za izvoz, visoko profitabilna na Kosovu

“Preporučila bih svima da gaje malinu. Ona je čista kultura a dobit je velika.”

Uzgoj maline je brzorastuć i unosan posao na Kosovu. Ovo je vrlo dobra vest u zemlji koja ima najvišu stopu nezaposlenosti i jednu od najnižih stopa izvoza u Evropi.

Agim Velju, gradonačelnik Podujeva je istakao kako je pre nekoliko godina naučna studija pokazala da bi zemljište i klima u njegovoj opštini bili idealni za uzgoj maline. S obzirom da je USAID u potrazi za jačanjem javnih/ privatnih partnerstava za poboljšanje poljoprivrednih prihoda, on je snažno uložio napore opštine prema inicijativi.

Kroz aranžmane podele troškova sa opštinom, USAID je, u proleće 2014.godine obezbedila 160.000 sadnica malina za 28 poljoprivrednika, a opština je tim poljoprivrednicima dala opremu za navodnjavanje. U cilju podrške lokalnim malinarima, USAID je pomogla u osnivanju udruženja malinara i poljoprivrednicima omogućila prodaju obezbeđivanjem tržišnih veza sa evropskim kupcima. Kao rezultat toga, velika većina malina proizvedenih ove godine u opštini je izvezena.

Aferdita Murati, poljoprivrednica u Podujevo, živela je i radila sa svojom porodicom u Hrvatskoj radeći sezonske poslove sa raznim voćem i povrćem. Ranije su jedva sastavljali kraj sa krajem. Ponosni su što su se vratili na Kosovo i nakon samo godinu dana gajenja malina na sopstvenom zemljištu planiraju da naredne godine prošire područje gajenja. Njena deca studiraju finansije i pomažu u porodičnom poslu kako bi na najbolji način iskoristili svoje plodno zemljište. Planovi za budućnost uključuju zapošljavanje žena i studenata u što većem broju, kako bi poboljšali i njihove prihode.

“Svima bih preporučila da gaje malinu. Ona je čista kultura, a dobit je velika,” kaže Myzafere Bryma, malinarka koja takođe proizvodi i svoj džem.

Pre nekoliko godina, maline su na Kosovu bile marginalna kultura koja se gajila samo u malim količinama za lokalnu potrošnju a retko za komercijalnu. USAID je kroz program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti usmerena na kulture sa najvećim ekonomskim potencijalom.

USAID je uvela nove sorte maline, što je značajno produžilo sezonu sazrevanja, zajedno sa novim načinima gajenja, pakovanja i njihovog plasmana. Ove intervencije dovode do dramatičnog porasta kvaliteta i količina maline, roda po biljci, broja radnika potrebnih za staranje o biljkama-i prihoda kako za sezonske radnike tako i za vlasnike farmi.

U različitim regionima na Kosovu, malina se trenutno gaji na oko 400 hektara. Pomoć USAID-a za 500 proizvođača malina je znatno povećala rod po hektaru, a ukupna prodaja se gotovo utrostručila u odnosu na prošlu godinu. Sa jednog hektara malina, malinar bi, ove godine, mogao da očekuje oko 11.950 dolara. Ove godine je bilo zaposleno oko 1.500 sezonskih radni-

ka kako bi pomogli da se proizvede 1100 tona kosovskih malina, od kojih je 98 posto izvezeno u inostranstvo.

Na ovogodišnjoj manifestaciji promocije malina u Podujevo kosovski premijer Isa Mustafa je pohvalio ekonomske rezultate i kontinuiran potencijal maline.

Alban i Albana Hasani, brat i sestra od petoro koji rade na porodičnoj farmi malina u vlasništvu njihovog oca, napominju da je ova godina puno bolja nego prošla. Iako planira da postane učitelj, Albana namerava da, u nekoj formi, ostane uključena u gajenje malina –a Alban je za svoju profesiju izabrao poljoprivredu. Njihova porodica je ranije gajila žitarice, ali sada nameravaju da prošire svoj malinjak i prerađuju voće radi dodatnih prihoda.

Opština Podujevo planira da u narednoj godini iz opštinskog budžeta dodeli oko 108,588 dolara u cilju daljeg proširenja proizvodnje malina. Ostale opštine takođe nameravaju da nastave svoje partnerstvo sa USAID-om i malinarima, nastave proširenje sektora i obezbede nova radna mesta za građane Kosova.

USAID-ov program Razvoj poljoprivrede i ruralne mogućnosti koji je počeo u aprilu 2015.godine ima za cilj da, kroz tehničku pomoć i grantove poljoprivrednicima, preduzećima i drugim organizacijama u ciljnim lancima vrednosti, razvije konkurentniji poljoprivredni sektor na Kosovu.